

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Incidentonderzoek FPC de Kijvelanden

Plan van aanpak incidentonderzoek

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	3
2	Onderzoeksvragen	4
3	Onderzoeksmethode	6
4	Afstemming met andere onderzoeken naar het incident	8
I	Bijlage Afkortingen	9

1

Aanleiding

Op vrijdag 3 februari 2017 vindt er in het Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) de Kijvelanden een ernstig incident plaats. Een tbs-gestelde valt een medewerker aan en steekt deze meerdere malen met een schaar. De medewerker overlijdt twee dagen later. De Inspectie Veiligheid en Justitie (Inspectie VenJ) en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) besluiten vanwege de ernst van het incident en de impact daarvan een onderzoek in te stellen naar deze fatale gebeurtenis. Ook de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie verzoekt de Inspectie VenJ om onderzoek in te stellen.

De Inspectie VenJ en de IGZ besluiten het onderzoek gezamenlijk uit te voeren. De onderzoeksopzet van dit gemeenschappelijke onderzoek is in dit plan van aanpak beschreven.

2

Onderzoeksvragen

Inleiding

De Inspectie VenJ houdt toezicht op uitvoeringsorganisaties van het ministerie van Veiligheid en Justitie, waaronder de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Deze dienst is belast met het tenuitvoerleggen van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen en met het voorbereiden van de aan de zorg van de minister van Veiligheid en Justitie toevertrouwde personen op hun succesvolle terugkeer naar de maatschappij, binnen of buiten Nederland. Door onderzoeken geeft de Inspectie VenJ inzicht in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen. Om zo risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering.

De Inspectie voor de Gezondheidszorg houdt toezicht op de veiligheid en de kwaliteit van zorg, geneesmiddelen en medische producten. De IGZ ziet erop toe dat de instellingen die zorg leveren zich houden aan de wetten en regels én aan de normen die zij zelf hebben opgesteld. Meer in het bijzonder houdt de IGZ toezicht op de naleving van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) en de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.

Bij het geweldsincident in FPC de Kijvelanden is een patiënt betrokken die de maatregel tbs met dwangverpleging opgelegd gekregen heeft. Deze maatregel moet leiden tot meer veiligheid doordat de tbs-gestelde in een beveiligde, gesloten instelling wordt behandeld. Een tbs-gestelde zal alleen (zelfstandig) terug kunnen keren naar de samenleving als de behandeling succesvol is. Succesvol wil zeggen dat de kans dat de tbs-gestelde opnieuw een ernstig delict pleegt heel erg klein is geworden.

Bij een onderzoek naar gebeurtenissen die plaatsvinden binnen een Forensisch Psychiatrisch Centrum zoals FPC de Kijvelanden, hebben beide toezichthouders hun eigen specifieke verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Om de toezichtlast voor de onder toezicht gestelde zoveel mogelijk te beperken, beoordelen de toezichthouders het handelen van het FPC en haar medewerkers waar mogelijk in onderlinge afstemming, maar elk vanuit hun specifieke toezichtverantwoordelijkheid.

Het doel van het onderzoek is om antwoord te kunnen geven op de vraag hoe het incident heeft kunnen gebeuren en na te gaan of er leerpunten uit het incident te trekken zijn die kunnen bijdragen aan het voorkomen van (ernstige) geweldsincidenten en het bieden van goede zorg, zowel forensische als zorg in algemene zin.

Om hierover te kunnen oordelen zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd, waarbij ook aandacht zal worden besteed aan de aanwezigheid, toepassing en borging van specifieke werkprocessen, -instructies en/of (interne) protocollen.

Onderzoeksvragen

1. Is de behandeling van de tbs-gestelde (waaronder het opstellen en gebruik van risicotaxatie en signaleringsplan) (direct) voorafgaand aan de gebeurtenis verantwoord en zorgvuldig geweest? Is de behandeling volgens de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en beroepsnormen uitgevoerd?
2. Is de begeleiding van nieuwe medewerkers voldoende gericht op het creëren van een zo veilig mogelijke werkomgeving en het zoveel mogelijk beperken van risico's op geweldsincidenten?
3. Was de kwantitatieve en kwalitatieve personeelsbezetting in aanloop naar en ten tijde van het incident op orde?
4. Is conform de procedure voor het verstrekken van scherpe voorwerpen (in dit geval een schaar) gehandeld?
5. Was betrokkene ten tijde van het incident onder invloed van drugs? En indien dat het geval was: hoe heeft hij deze drugs verkregen en op welke wijze had dit voorkomen kunnen of moeten worden?
6. Op welke wijze heeft FPC de Kijvelanden de processen van voorschrijven, bewaren en verstrekken van medicatie en controle op inname medicatie georganiseerd? Is dit conform geldende wet- en regelgeving en veldnormen?
7. Is de medicatieverstrekking aan betrokkene (direct) voorafgaand aan de gebeurtenis verantwoord en zorgvuldig geweest? Is de medicatieverstrekking volgens de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en beroepsnormen uitgevoerd?

3

Onderzoeksmethode

Inleiding

De Inspectie VenJ heeft, als regievoeder voor het onderzoek, FPC de Kijvelanden bezocht ter oriëntatie op het onderzoek en de aanpak daarvan. Tijdens dit bezoek werd gesproken met de voorzitter van de Raad van Bestuur en met de geneesheer directeur, tevens plaatsvervangend hoofd van de inrichting. De IGZ heeft voorafgaande aan het onderzoek in de eerste fase na het plaatsvinden van de gebeurtenis intensief contact onderhouden met de geneesheer directeur om zich te laten informeren over mogelijke risico's betreffende de continuïteit van zorgverlening aan de tbs-gestelden van FPC de Kijvelanden. De Inspecties zijn gestart met het onderzoek nadat de verhoren in het kader van het strafrechtelijk onderzoek waren afgerond.

Werkwijze

Inspectie VenJ

De inspecteurs vragen de van toepassing zijnde procedures, protocollen en beleidslijnen van FPC de Kijvelanden op om zo meer duidelijkheid te verkrijgen over voorgeschreven personeelsbezetting, voorwaarden voor het verstrekken van scherpe voorwerpen, voorschriften voor het inwerken van nieuwe medewerkers en procedures voor het voorkomen van drugsgebruik. De inspecteurs beoordelen of deze procedures gevolgd zijn.

Daarnaast zien de inspecteurs uitslagen van urinecontroles van de tbs-gestelde in. Dit om inzichtelijk te krijgen of de tbs-gestelde in de periode voorafgaande aan en of ten tijde van het incident onder invloed van drugs was. Tevens zien de inspecteurs risicotaxaties in die betrekking hebben op de tbs-gestelde. Enerzijds om vast te stellen of potentiële risico's op de korte termijn hadden kunnen of moeten worden onderkend. Anderzijds om te kunnen bepalen op welke wijze eventueel drugsgebruik is meegewogen in de risicotaxatie.

De inspecteurs bekijken de locatie om zich een beeld te vormen van de omstandigheden waaronder het incident heeft plaatsgehad. Hierdoor kan informatie die is verkregen uit dossiers en interviews beter geplaatst worden.

Tot slot voeren de inspecteurs gesprekken met:

- het management van de Kijvelanden;
- manager behandeling van de afdeling waar de tbs-gestelde verbleef;
- sociotherapeuten van deze afdeling;

- tbs-gestelden van deze afdeling;
- manager beveiliging;
- de tbs-gestelde die betrokken was bij het steekincident.

IGZ

De IGZ zal aan de hand van interviews, dossieronderzoek en kennisname van interne protocollen en richtlijnen kennis en gegevens verzamelen om de onderzoeksvragen te beantwoorden.

De IGZ spreekt met:

- het management van de Kijvelanden;
- de hoofdbehandelaar van de tbs-gestelde, tevens manager behandeling van de afdeling waar tbs-gestelde verbleef;
- de behandelend psychiater van tbs-gestelde;
- sociotherapeuten van de afdeling waar de tbs-gestelde verbleef;
- de tbs-gestelde die betrokken was bij het steekincident.

Afhankelijk van de bevindingen kunnen deze lijsten nog worden uitgebreid.

Toetsingskader

De IGZ toetst op het terrein van de gezondheidszorg aan de hand van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en geldende beroepsnormen.

De Inspectie VenJ maakt bij haar onderzoek gebruik van het toetsingskader dat zij in afstemming met de sector Forensische Zorg voor de FPC's heeft opgesteld.¹ De Inspectie gebruikt uit dit toetsingskader de volgende elementen als raamwerk voor haar onderzoek:

- interne veiligheid;
- maatschappijbeveiliging.

¹ Toetsingskader Forensische Zorg FPC 2014.

4

Afstemming met andere onderzoeken naar het incident

Naast het onderzoek van de Inspectie VenJ en de IGZ lopen er nog twee onderzoeken.

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft een onderzoek ingesteld omdat er sprake is van een vermoeden van het plegen van een strafbaar feit door de tbs-gestelde. Daarnaast heeft de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW) een onderzoek ingesteld.

Er zijn tussen de Inspectie VenJ en de IGZ enerzijds en het OM en de Inspectie SZW anderzijds procesafspraken gemaakt. Hierdoor blijft de onderzoekslast voor de instelling zoveel mogelijk beperkt en kunnen de onderzoeken goed naast elkaar worden uitgevoerd.

I

Bijlage Afkortingen

Afkorting

DJI
FPC
IGZ
Inspectie VenJ
Inspectie SZW
OM
tbs
Wkkgz

Betekenis

Dienst Justitiële Inrichtingen
Forensisch Psychiatrisch Centrum
Inspectie voor de Gezondheidszorg
Inspectie Veiligheid en Justitie
Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Openbaar Ministerie
terbeschikkingstelling
Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg

Missie Inspectie Veiligheid en Justitie

De Inspectie Veiligheid en Justitie houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van veiligheid en justitie om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een veilige en rechtvaardige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[contactformulier](#) | www.inspectievenj.nl

Maart 2017

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*